

Dorica Boltașu-Nicolae
Dragoș Silviu Păduraru
Dumitrița Stoica

Proba scrisă a examenului de cultura generală la limba și literatura română din acest an se va desfășura într-o formă diferită în unele privințe de aceea a ultimilor ani. Lucrarea de față vine în sprijinul vostru prin sinteze ale conținutului din programa de bacalaureat, prin modele de eseuri și prin teste concepute în acord cu întrebările anuale de M.R.N. În plus, prima parte vă oferă o serie de sugestii metodice în cazul probei orale și, de asemenea, 36 de teste cu tema a segeții de rezolvare.

Sintezele sunt evaluate într-un fel sau altul și conțin de fiecare dată un număr de cărți și explicații pentru neînțelegerea acestor lucrări. Acest lucru este în primul rând pentru ca să vă ajute să înțelegeți mai bine conținutul literar, evaluând informațiile din textele de bază.

Bacalaureat 2019

Limba și literatura română

Caragiale, prin urmare, nu este un text de rezolvare, ci un text de bază pe care îl puteți folosi pentru a vă ajuta să înțelegeți mai bine conținutul literar. Acest lucru este în primul rând pentru ca să vă ajute să înțelegeți mai bine conținutul literar, evaluând informațiile din textele de bază.

Filiera teoretică, profil real
Filiera tehnologică; filiera vocațională –
toate profilurile, cu excepția profilului pedagogic

Caragiale, prin urmare, nu este un text de rezolvare, ci un text de bază pe care îl puteți folosi pentru a vă ajuta să înțelegeți mai bine conținutul literar. Acest lucru este în primul rând pentru ca să vă ajute să înțelegeți mai bine conținutul literar, evaluând informațiile din textele de bază.

Ultima parte a cărții include 36 de teste pentru proba scrisă, pripi de a evalua cunoștințele pe diverse teme: literare, culturale și sociale. În plus, vă oferim sugestii de rezolvare pentru 28 dintre testele elaborate. Oricum, capitolele de sinteze și eseuri vă vor ajuta în acest exercițiu.

În principiu, un rezultat bun la examen pre-supune lectură unor texte importante din cultura noastră, a bună cunoaștere a noțiunilor de specialitate, a cunoașterii și a valorii lor cu ajutorul unor profesori sau al unor cărți bune, cum sperăm să fie cartea de față. Vă dorim succes!

Autorii

Editura Paralela 45

I. PROBA ORALĂ.....	6
A. Probleme de limbă română și comunicare.....	6
1. Exprimarea unei opinii argumentate – DS.....	6
2. Tipuri de comunicare – DS.....	7
3. Tipuri de text – DS.....	8
4. Elemente ale situației de comunicare și funcțiile limbajului – DBN.....	9
5. Registre lingvistice (varianțe ale limbii române) – DSP.....	10
6. Stilurile funcționale – DSP.....	12
B. Modele de subiecte.....	15
II. PROBA SCRISĂ. SINTEZE ȘI ESEURI.....	42
TIPURI DE ESEU.....	42
Poezie.....	42
Proză.....	43
Dramaturgie.....	44
PRECIZĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU PUNCTAJUL.....	46
1. Literatura veche. Curente culturale în secolele XVII-XVIII: Umanismul și Iluminismul.....	46
Umanismul – DBN.....	46
Iluminismul – DBN.....	48
2. Literatura modernă. Secolul al XIX-lea.....	49
Pașoptismul. <i>Dacia literară</i> – DBN.....	49
C. Negruzzi, <i>Alexandru Lăpușneanul</i> – DBN.....	50
Vasile Alecsandri, <i>Iarna</i> – DS.....	53
Curente literare din secolul al XIX-lea.....	54
Romantismul – DSP.....	54
Realismul – DS.....	56
Epoca <i>Junimii</i> . Marii clasici.....	58
<i>Junimea</i> . Titu Maiorescu – DS.....	58
Mihai Eminescu, <i>Floare albastră</i> – DSP.....	60
Mihai Eminescu, <i>Luceafărul</i> – DS.....	62
Ion Creangă, <i>Povestea lui Harap-Alb</i> – DS.....	64
Ioan Slavici, <i>Moara cu noroc</i> – DSP.....	67
I.L. Caragiale, <i>O scrisoare pierdută</i> – DS.....	69
3. Literatura modernă. Secolul al XX-lea.....	73
Simbolismul – DS.....	73
G. Bacovia, <i>Lacustră</i> – DSP.....	75
Literatura interbelică.....	77
Modernismul interbelic – DBN.....	77
Tradiționalismul interbelic – DBN.....	78
Poezia modernistă.....	79

Lucian Blaga, <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i> – DS.....	79
Tudor Arghezi, <i>Testament</i> – DBN.....	81
Ion Barbu, <i>Riga Crypto și Iapona Enigel</i> – DS	83
Poezia tradiționalistă	85
Ion Pillat, <i>Aci sosi pe vremuri</i> – DS	85
Proza tradiționalistă	87
Liviu Rebreanu, <i>Ion</i> – DS.....	87
Mihail Sadoveanu, <i>Fântâna dintre plop</i> – DSP	91
G. Călinescu, <i>Enigma Otiliei</i> – DSP.....	94
Proza modernistă	96
Camil Petrescu, <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> – DSP.....	96
Literatura postbelică	98
Marin Preda, <i>Moromeții</i> – DBN.....	98
Nichita Stănescu, <i>Ploaie în luna lui Marte</i> – DS.....	103
Marin Sorescu, <i>Iona</i> – DS	105
Postmodernismul – DSP	109
PROBA SCRISĂ. TESTE.....	112
SUGESTII DE REZOLVARE	301

A. Probleme de limbă română și comunicare

1. Exprimarea unei opinii argumentate

DS

Introducere	a. Precizez tema supusă discuției (de exemplu, dacă tema argumentației este <i>educația</i>, putem începe cu o idee din categoria locurilor comune). <i>Educația este un fenomen complex, realizat în forme din cele mai diverse; nu întâmplător se spune că omul învață cât trăiește.</i> b. Formulez opinia. <i>În opinia mea, unul dintre beneficiile majore ale educației este un stil de viață mai plăcut și mai confortabil, din anumite puncte de vedere.</i>
Cuprins Opinia trebuie susținută cu un argument sau mai multe, în funcție de cerințe. E nevoie să fac diferența între opinie și argument: opinia este o idee cu un caracter relativ personal, argumentul e de preferat să fie selectat din categoria ideilor general acceptate (cum ar fi aceea că educația ne civilizează) sau a faptelor incontestabile (cum ar fi faptul că trebuie să urmezi o facultate dacă vrei să fii profesor, medic etc.; în plus, opinia este marcată de conectori specifici).	a. Formulez un argument. <i>Educația ne oferă, printre altele, instrumentele necesare adaptării la viața socială.</i> b. Precizez câteva exemple (situații de viață) care fac argumentul mai clar și îl întăresc. <i>Cititul și scrisul, de exemplu, sunt asemenea instrumente, absolut necesare pentru omul modern. Imaginați-vă un om singur, care ajunge din întâmplare în aeroportul Charles de Gaulle. Nu știe să citească, nici să scrie, nu cunoaște nicio limbă străină. E ca și cum s-ar trezi brusc într-un labirint sau pe altă planetă. Dacă ar ști să citească în franceză sau engleză, ar descifra indicatoarele care-l ajută să-și găsească drumul.</i>

Încheiere Concluzia este o reluare nuanțată a ideii (nu o reluare mecanică a ei, adică nu e recomandabil ca enunțul prin care am precizat opinia să mai apară o dată, în finalul comunicării).	Formulez concluzia. <i>În concluzie, educația ne civilizează și ne ajută să ne bucurăm de lumea în care trăim. Sintagma „un om educat” este sinonimă, într-unul dintre sensurile ei, cu „un om civilizat”.</i>
---	--

2. Tipuri de comunicare

DS

a. Comunicare orală/comunicare scrisă

Canalul diferit de comunicare (oral sau scris) determină o serie de diferențe la nivelul limbajului. Apar mărci specifice. Acestea variază de la o situație de comunicare la alta. De cele mai multe ori, comunicarea orală tinde către colocvialitate și spontaneitate (limbaj colocvial, enunțuri mai simple, formule de adresare etc.), în timp ce comunicarea scrisă, către un limbaj mai formal. **Monologul și dialogul** sunt moduri de expunere ale comunicării orale (apar și în scris, atunci când se reproduce comunicarea orală).

b. Comunicare verbală/comunicare paraverbală/comunicare nonverbală

Comunicarea verbală se realizează printr-o **limbă naturală** (română, engleză, franceză etc.). Comunicarea paraverbală include în special **accentul, intonația și pauza**. De exemplu, afirmația de mai jos, diferită la nivelul intonației, transmite, pe lângă informația de bază, și o stare sau o atitudine diferită a celui care comunică:

- a. E frumos afară.
- b. E frumos afară!

Comunicarea nonverbală se realizează prin alte mijloace decât cuvântul: gestică, mimică, poziție a corpului, diverse limbaje (imagine, semne de circulație etc.).

c. Comunicare ficțională/comunicare nonficțională/literatură „de graniță”

Literatura ficțională creează **lumi imaginare (fictive)**. Există trei genuri literare clasice ale literaturii ficționale: liric, epic și dramatic. Literatura nonficțională prezintă **fapte reale**. În această categorie intră o diversitate de texte: științific, publicistic, utilitar, juridic, administrativ (fiecare cu numeroase specii) etc. Literatura „de graniță” include texte care prezintă **fapte reale într-un limbaj expresiv**, precum corespondența literară, memoriile și jurnalele literare.

Pot fi definite plecând de la diverse criterii:

- a. relația dintre realitate și ficțiune: **fictional, nonfictional, „de graniță”**;
- b. scopul comunicării: **argumentativ, descriptiv, diaristic (jurnalul), divertismentul, epistolar, eseistic, informativ, memorialistic, narativ, normativ, oratoric, reflexiv**;
- c. domeniul specific: **literar (beletristic), științific, publicistic, juridic, administrativ**.

Exercițiu: Precizează tipurile de text de mai jos, ținând cont de criteriile prezentate.

1. „Circulația rutieră este închisă, duminică, în Piața Constituției, pe bulevardele Unirii, Libertății, Decebal, Basarabia, I.C. Brătianu, Națiunile Unite și pe Splaiul Independenței, pentru Semimaratonul București, care se desfășoară pe un traseu de 21 de kilometri. Organizatorii se așteaptă ca la cea de-a șasea ediție a OMV Petrom Bucharest Half Marathon să participe peste 16.000 de alergători.”

(Adevărul, 13 mai, 2017)

2. „Nu îi spusese încă răspicat că o iubesc. Amândoi ghiciserăm asta; așa mi se păruse mie. Și eu tâlcuisem, multă vreme, orice gest al ei ca pe un semn de simpatie sau dragoste. Nu mă îndoiam o clipă că mă iubește și nu mă îndoiam că ea știe tot atât de bine aceasta despre mine. De aceea mă mâhneau și mă nelinișteau răzvrătirile ei (muțenia aceea speriată, ochii aceia de panică, mâinile cu care-și acoperea fața) de câte ori îi vorbisem până acum de o unire a noastră. Nu înțelegeam; căci mi se părea că ea și părinții favorizează necontenit aceasta.”

(Mircea Eliade, *Maitreyi*)

3. „2 decembrie 1972

Dragul meu Sergiu Georgi,

[...]

Am încercat să-l uit pe Mircea, m-am străduit cât am putut și credeam că am reușit. Uneori mă întrebam de ce n-am putut să păstrăm o legătură firească de prietenie. Mă gândeam că mi-aș fi găsit liniștea dacă ne-am fi scris din când în când. I-am scris de două ori, nu mi-a răspuns niciodată. [...]”

(fragment reprodus din volumul *În arșița dragostei. Poeme și confesiuni despre Mircea Eliade*, traducere de Adelina Patrichi, Editura Taj, București, 2012)

4. „Art. 5

(1) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi.

(2) Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia.”

(*Legea privind protecția și promovarea drepturilor copiilor*)

Rezolvare: 1 – text nonfictional, publicistic, informativ (o știre); 2 – text fictional, beletristic, narativ (un roman); 3 – text de graniță, epistolar, reflexiv (o scrisoare); 4 – text nonfictional, juridic, normativ (o lege).

Situația de comunicare cuprinde mai mulți factori, inventariați de către lingvistul și teoreticianul literar de origine rusă, Roman Jakobson. Orice situație de comunicare presupune următoarele instanțe ale comunicării:

Emițătorul (sau transmitătorul, cel care emite discursul, cel care se adresează);

Receptorul (sau destinatarul, cel care primește, recepționează discursul); cei doi poli ai comunicării, emițătorul și receptorul, sunt de fapt roluri interșanjabile, adică cel care emite mesajul poate fi apoi receptor și invers, exact ca într-un dialog în care unul întreabă la un moment dat, iar imediat poate fi la rândul lui întrebat;

Mesajul (comunicarea propriu-zisă, ansamblul de semne și ceea ce comunică ele – de exemplu, acest text despre elementele situației de comunicare);

Contextul (sau referentul la care se referă emițătorul, realitatea la care trimite discursul – aceasta poate fi una concretă, o realitate obiectivă, imediată, sau poate fi abstractă, ori îndepărtată în timp sau spațiu);

Codul (comun transmitătorului și destinatarului, pentru ca aceștia să poată coda și decoda mesajul. Poate fi un cod verbal – limba comună, română, franceză, engleză ș.a. – sau un cod nonverbal – sisteme de comunicare precum alfabetul morse, semnele de circulație, semnele celor care nu pot vorbi, lumina unui far care semnalizează „cale liberă” etc.);

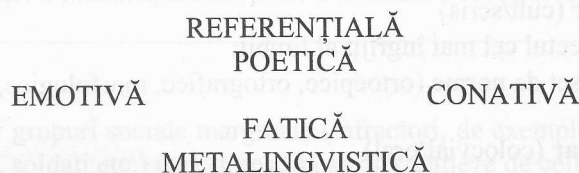
Canalul (legătura, conducta materială sau psihologică dintre emițător și receptor, care face posibilă comunicarea – poate fi: distanța dintre doi sau mai mulți vorbitori, legătura telefonică, rețeaua de internet ș.a.).

Comunicarea poate fi directă, atunci când emițătorul și receptorul se află față în față, sau indirectă, atunci când se efectuează la distanță, de regulă în scris sau prin mijloace audio-video.

Fiecare dintre acești șase factori determină o anumită funcție a comunicării, care poate fi dominantă la un moment dat, într-o situație de comunicare.

Astfel, pot fi stabilite următoarele funcții:

Funcția emotivă este centrată pe emițător și are scopul de a transmite informații despre acesta, de a-i evidenția stările afective sau reacțiile sufletești. Se exprimă prin: interjecții, tonalitate, mijloace stilistice ca epitele, anumite expresii etc. Exemplul pe

care îl dă Roman Jakobson este al unui actor rus care a reușit să redea circa 40 de situații emoționale prin simpla rostire, diferită, a expresiei „astă-seară”.

Funcția conativă este centrată pe receptor și își găsește exprimarea îndeosebi prin vocativ și imperativ. În exemplul: „Matei, închide ușa!”, accentul cade pe receptor, care trebuie să răspundă la rugămintă/poruncă.

Funcția referențială este axată pe context, pe referent. Aceste trei prime funcții pot fi ușor raportate la cele trei persoane ale pronumelui: persoana întâi, care vorbește *Eu* (emițătorul), persoana a II-a, care ascultă, *Tu* (receptorul) și persoana a III-a, despre care se vorbește, *El/Ea* (referentul).

Funcția fatică pune în evidență canalul de transmisie, contactul, și este evidentă în cazurile în care emițătorul verifică, de exemplu, stabilirea legăturii telefonice: „Alo, alo! Mă auzi?”. Uneori gesturile, atitudinea care păstrează contactul vizual cu interlocutorul sau răspunsul „The message has been sent” din adresa de e-mail îndeplinesc această funcție.

Funcția metalingvistică accentuează codul și este vizibilă mai ales în enunțurile de tipul „*A merge* este un verb la modul infinitiv” sau „*Ce înseamnă incompreensibil?*”. Este utilizată frecvent în lingvistică, gramatică, istoria limbii.

Funcția poetică se axează pe mesaj, mai exact pe forma mesajului. Este specifică literaturii, fiind marcată de variatele procedee ale expresivității.

Funcția poetică nu trebuie confundată cu poezia. Se regăsește în toată literatura, dar este evidentă în poezie (figuri de stil, versificație etc.).

Comunicarea literară are un statut aparte deoarece există instanțe extratextuale și intratextuale. Astfel, în planul real, *autorul* = *emițătorul*, iar *cititorul* = *receptorul*, cu observația că rolurile nu mai sunt interșanjabile, adică cel care citește nu are cum să se confunde cu autorul sau să preia din atribuțiile acestuia. În interiorul textului ficțional, apar, de obicei, naratorul și personajele (în textul epic), vocea lirică (în textul liric), personajele (în textul dramatic).

Celelalte funcții pot avea rolul unor procedee. În lirica subiectivă domină funcția emotivă, pentru că este vorba despre informații despre emițător, stări afective ale subiectului care spune „eu”, marcat textual prin forme ale „eului liric”. În proza realistă domină funcția referențială, care oferă informații despre o întreagă lume, despre „contextul” social-istoric al unei epoci, al unui univers.

5. Registre lingvistice (variante ale limbii române)

DSP

a. Registrul literar (cult/scriș)

- reprezintă aspectul cel mai îngrijit al limbii;
- presupune un set de norme (ortoepice, ortografice, morfologice, sintactice).

b. Registrul popular (colocvial/oral)

- constituie aspectul spontan, natural al limbii;
- este asociat cu existența unor graiuri (variante teritoriale) românești, cu diferențe fonetice, lexicale și morfosintactice specifice;
- oralitate (vocative, interjecții, exclamații, interogații, proverbe, zicători etc.).

c. Registrul regional

- este o variantă teritorială a limbajului popular;

Resp. • cuvintele sunt cunoscute doar de vorbitorii unei regiuni.

- regionalisme fonetice: *chiatră* (Moldova), *să văz* (Muntenia);
- regionalisme gramaticale: *îs* (Moldova), *mâncă* (Transilvania);
- regionalisme lexicale: *păpușoi* – „porumb” (Moldova), *nițel* – „puțin” (Muntenia), *birău* – „notar” (Transilvania).

d. Registrul neologic

- neologismele sunt asociate cu procesul de modernizare a vocabularului limbii române;

- marcat neologic este discursul tehnico-științific.

- latine și grecești: *teatru*, *generos*;
- romanice: *bacalaureat*, *editor* (franceză); *solfegiu*, *capodoperă* (italiană);
- germanice: *bliț*, *fasung*;
- rusești: *activist*, *gulag*;
- anglo-americe: *corner*, *fault*, *scaner*.

e. Registrul arhaic

- variantă învechită, cuprinzând cuvinte și forme ieșite din uz;
- în literatură, de exemplu, arhaismele prezintă un rol evocator.

- arhaisme fonetice: *părete* (perete);
- arhaisme lexicale: *agă*, *vistiernic*;
- arhaisme morfologice: *aripe*;
- arhaisme semantice: *carte* (cu sensul de „scrisoare”).

f. Jargonul

- specific unor categorii sociale bine situate (în literatura secolului al XIX-lea, franțuzismele) sau unor categorii profesionale (jargonul informatic, al modei, al medicilor etc.).

- jargon informatic: *a downloada*, *a printa*, *a naviga*, *a deschide o fereastră*, *a distribui* (*a share-ui/a sharui*);
- jargon didactic: *a încadra*, *a menționa*, *a preciza*, *a reda*, *a redacta*, *a reprezenta*, *a semnifica*.

g. Argoul

- specific unor grupuri sociale marginale (infractori, de exemplu) sau relativ închise (elevi, studenți, soldați etc.) care doresc să se diferențieze de ceilalți vorbitori;

- pentru „hoț”: *junior*, *diurnist*, *angrosist*;
- pentru „închisoare”: *mititica*, *incubator*, *academie*.

a. Stilul oficial (juridic-administrativ)

Este specific relațiilor oficiale (administrative, juridice, diplomatice etc.).

Caracteristici:

- respectarea normelor limbii literare;
- accesibilitatea discursului;
- lipsa expresivității;
- claritatea și precizia limbajului;
- utilizarea unor formule standard (clișee lingvistice);
- exemple: cerere, adeverință, proces-verbal, lege etc.

„Art. 1 – Statul român

- (1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului român este republica.
- (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.
- (4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.
- (5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”

(Constituția României)

b. Stilul tehnico-științific

Apare în lucrări de specialitate, dintr-un anumit domeniu științific sau tehnic.

Caracteristici:

- respectarea normelor limbii literare;
- prezentare obiectivă, fără încărcătură afectivă;
- evitarea ambiguităților, a figurilor de stil;
- limbajul este specializat;
- predomină termenii neologici.

„EPITET

Figură de stil (trop); în accepția restrânsă a vechilor retoricilor – adjectiv care determină un substantiv, pe lângă care îndeplinește funcția de atribut sau de nume predicativ/element predicativ suplimentar; în accepție lărgită – determinare adjectivală/substantivală (pe lângă un substantiv) sau adverbială/substantivală (pe lângă un verb). În ambele accepții, epitetul trebuie să aducă un plus semantic, să introducă în enunț o valoare expresivă.”

(Mihaela Mancaș, „Epitet”, în *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, Editura Nemira, București, 2005, p. 199)

c. Stilul publicistic

Este specific mass-mediei. Caracteristici:

- respectarea normelor limbii literare;
- discurs accesibil;
- varietate lexicală;
- scop informativ și persuasiv;
- apelează la mijloace extralingvistice (grafice, tabele, fotografii ce vin în sprijinul textului).

„Suedia, țara invitată de onoare din acest an a Salonului Internațional de Carte Bookfest (24-28 mai 2017, Romexpo), deține una dintre cele mai de succes modele de piață de carte din lume.

Ficțiunea suedeză se află în topul 10 al celor mai traduse literaturi ale lumii, cărțile autorilor suedezi văzând lumina tiparului în peste 50 de limbi, 98% dintre suedezi au vizitat la un moment dat o bibliotecă, designul de carte suedez este apreciat în întreaga lume, iar autoare precum Astrid Lindgren sau Selma Lagerlöf au reușit să creeze personaje-cult, iubite de copiii de pe tot mapamondul (Pippi Șosețica, Nils Holgerson). În plus, Suedia găzduiește cea mai râvnită distincție din întreaga lume ce revine unui scriitor în viață, Premiul Nobel pentru Literatură, precum și unul dintre cele mai frumoase parcuri tematice din lume: Junibacken, creat din dorința de a celebra spiritul lui Astrid Lindgren, un centru care găzduiește anual peste 1500 de spectacole pentru copii.

Acesta este motivul pentru care programul pregătit anul acesta de țara invitată de onoare a Salonului de Carte Bookfest include, pe lângă evenimentele dedicate literaturii și întâlnirilor cu scriitorii, și o serie consistentă de manifestări dedicate profesioniștilor care activează în lumea publishing-ului de carte: editori, graficieni, ilustratori, traducători sau manageri culturali.”

(„Suedia – țara invitată de onoare la Bookfest 2017”,
în *Dilema Veche*, 2 mai 2017)

d. Stilul beletristic

Este specific operelor literare. Caracteristici:

- expresivitate;
- originalitate;
- încărcătură afectivă;
- bogăție lexicală;
- sensuri multiple ale unor cuvinte.

„Mama avea două vieți și, adesea, cea din timpul nopții era neliniștitoare. Cu ochii deschiși, nimic nu i se părea greu de îndurat, ar fi putut răbda chiar și izgonirea din casă. Noaptea, însă, în vis, faptele ei și ale altora începeau din nou să trăiască și în această a doua viață puterea ei de a înțelege și a îndura se prăbușea sau se înălța fără voința ei. Trecuseră ani îndelungați și nu izbutise să afle decât foarte puțin din taina acestei vieți.”

(Marin Preda, *Moromeții*)

e. Stilul colocvial (familiar)

Se întâlnește în sfera relațiilor neoficiale (presupune interlocutori familiari) și este cunoscut tuturor vorbitorilor. Caracteristici:

- derapaje de la normele limbii literare;
- exprimare relaxată;
- încărcătură emoțională;
- folosirea unor termeni argotici sau a unor englezisme curente etc.;
- ticuri verbale;
- în comunicarea orală, de exemplu, vorbitorii apelează la mijloace nonverbale (mimică, gestică).

— Salut! Care-i treaba? De ce m-ai chemat cu noaptea-n cap?

— D-aia. Acasă ce făceai?! Weekendu' ăsta exersăm trezitu' devreme.

Testul 1

DS

Citește textul cu voce tare.

În „Moromeții 2”, Horațiu Mălăele (Ilie Moromete), Dana Dogaru (Catrina Moromete) și Iosif Paștina (Niculae) joacă rolurile principale, alături de Răzvan Vasilescu, George Mihăiță, Andi Vasluianu, Oana Pellea, Ion Caramitru, Gheorghe Visu, Florin Zamfirescu, Marian Râlea, Paul Ipate, Cuzin Toma, Liviu Pintileasa, Dorina Chiriac.

Pelicula are la bază un scenariu inspirat din Moromeții, volumul 2, Viața ca o prădă și publicistica lui Marin Preda. Scenariul reia firul poveștii familiei Moromete după cel de-al Doilea Război Mondial, într-un context istoric extrem de frământat: instalarea comunismului. Cele două personaje principale, Ilie Moromete și fiul său, Niculae, văd aceste schimbări cu ochi diferiți, prilej permanent de conflict.

„Așa cum e ea, necunoscută pentru noile generații, (istoria) trebuie să existe, să rămână mărturie. Avem o anumită datorie, chiar dacă tinerii pot la început să spună că nu îi interesează. Cred că eu am această datorie, lucrurile pe care le-am trăit, pe care le consider importante și care influențează prezentul și viitorul trebuie cunoscute”, a explicat Stere Gulea la Digi24.

(<https://republica.ro/stere-gulea-despre-zmorometii-2-poate-ca-renuntand-victor-rebengiuc-a-facut-lucrul-cel-mai-extraordinar>)

① Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce se poate deduce din text despre emițătorul mesajului (atitudine, perspectivă, intenții)?
- Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Ilustrează două caracteristici ale stilului identificat cu exemple din textul dat.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

② Care este opinia ta despre necesitatea formării unei culturi cinematografice în școală? Motivează răspunsul.

Testul 2

DS

Citește textul cu voce tare.

Cea mai veche adevărată lectură a mea (așezat pe burtă, în pat, cu capul în jos, și cartea pusă pe parchet!) sunt Poveștile lui Creangă. Le citeam într-o ediție de format